

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО

ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ

31 май 2021 г. – Вариант 2

ПЪРВИ МОДУЛ (време за работа – 60 минути)

Отговорите на задачите от 1. до 30. вкл. отбелязвайте в листа за отговорите!

1. Кое езическо вяръване на древните българи е представено в текста?

„...Аспарух княз 61 години. Родът му Дуло. А властта му е дадена [в годината на] тигъра - верени, [месец] първи - алем.

Тервел [управлява] 21 години. Родът му Дуло. А властта му е дадена [в годината на] овена - текучитем, [месец] девети - твирем.

[...] 28 години. Родът му Дуло. А властта му е дадена [в годината на] заека - двани, [месец] шести - алтом....“

Из „Именник на българските ханове“

- А) вяра в задгробния живот
- Б) фетишизъм
- В) вяра в орендата
- Г) тотемизъм

2. Към кой бог се обръщат славяните, когато искат да измолят богата реколта?

- А) Волос
- Б) Лада
- В) Сварог
- Г) Дажбог

3. Кой български владетел поддържа дипломатически отношения с византийския император Ираклий?

- А) хан/кан Тервел
- Б) хан/кан Кубрат
- В) хан/кан Аспарух
- Г) хан/кан Кардам

4. Кое от изброените събития липсва на хронологическата линия?

- А) Хан/кан Маламир присъединява Филипопол към българската държава.
- Б) Хан/кан Тервел подпомага отблъскването на арабите при Константинопол.
- В) Българската войска на хан/кан Кардам разгромява византийците при Маркели.
- Г) Хан/кан Крум разбива византийските войски във Върбишкия проход.

5. С каква дейност е известен българският владетел от изображението?

- А) изграждане на християнски храмове
- Б) подписване на 30-годишен мир с Византия
- В) свикване на събор против богомилите
- Г) въвеждане на законодателство

6. За дейността на кой хан/кан дава сведения надписът?

„Кан ювиги..... е от бога поставен владетел на земята, където се е родил. Той направи дворец на р. Туча и премести там войската си ... И направи изкусно мост над Туча, заедно с двореца, и постави в този дворец четири колони, и върху колоните постави два лъва....”

- А) Крум
- Б) Омуртаг
- В) Маламир
- Г) Пресиан

7. Понятието „базилика” означава:

- А) архитектурен тип църковна сграда
- Б) средновековна грамота
- В) титла на управител на област
- Г) съвет на боилите

8. Названието *комитопули*, дадено от византийския летописец Йоан Скилица, се отнася за синовете на:

- А) управителя на Родопската област Алексей Слав
- Б) управителя на Средецката област Никола
- В) добруджанския деспот Добротица
- Г) видинския деспот Шишман

9. Коя историческа личност е ктитор на Боянската църква ?

- А) севастократор Стрез
- Б) севастократор Калоян
- В) цар Иван Срацимир
- Г) цар Иван Александър

10. На коя битка, водена от цар Самуил, е посветена картината „Ослепените Самуилови воини“ на художника Васил Горанов?

- А) при река Сперхей през 996 г.
- Б) при Траянови врата през 986 г.
- В) при село Ключ през 1014 г.
- Г) за Пернишката крепост през 1004 г.

11. Кое от изброените религиозни учения НЕ е обявено за ерес в Средновековна България?

- А) богомилство
- Б) исихазъм
- В) варлаамитство
- Г) адамитство

12. Кой е най-висшия духовен сан в Българската църква за периода от събора в Лампсак през 1235 г. до падането на българските земи под османска власт?

- А) епископ
- Б) екзарх
- В) патриарх
- Г) архиепископ

13. Кое от изброените твърдения се отнася за единственото антиосманско въстание на българите през XVI век?

- А) Център на въстанието е Търново, а един от организаторите е Тодор Балина.
- Б) Водачи на въстанието са Константин и Фружин, които получават подкрепа от Влашко.
- В) По време на въстанието Османската империя воюва с Австрия, а негов водач е Карпош.
- Г) Във въстанието дейно участие взимат българите католици.

14. При кой занаят се използват съоръженията на фотографията?

- А) тепавичарство
- Б) бегликчийство
- В) тъкачество
- Г) джелепство

15. За коя историческа личност се отнася текстът?

Роден е в гр. Котел. Получава високо образование в различни университети в Европа. Издава малка книжка , в която има поучителни четива, съвети за възпитанието на учениците, разкази за животни и природни явления. Дарява средства за подкрепа на български училища.

- А) Васил Априлов
- Б) д-р Петър Берон
- В) Васил Друмев
- Г) Христаки Павлович

16. В кой вариант са подредени хронологично постиженията на възрожденските българи преди Кримската война?

Откриване на елино-българско училище в Свищов (1); отпечатване на книгата „Неделник“ на Софроний Врачански (2); откриване на първото взаимно училище в Габрово (3); отпечатване на първия брой на списание „Любословие“ от Константин Фотинов (4)

- А) 1; 3; 4; 2
- Б) 3; 1 2; 4
- В) 2; 4; 3; 1
- Г) 2; 1; 3; 4

17. Как се нарича организацията, създадена от Васил Левски в българските земи?

- А) Български революционен централен комитет
- Б) Върховно гражданско началство
- В) Вътрешна революционна организация
- Г) Добродетелна дружина

18. Годишнина от кое събитие е отразено на пощенската марка?

- А) Началото на Априлското въстание
- Б) Боевете на четата на Хаджи Димитър и Стефан Караджа
- В) Боевете на Ботевата чета във Врачанския Балкан
- Г) създаване на Първата българска легия

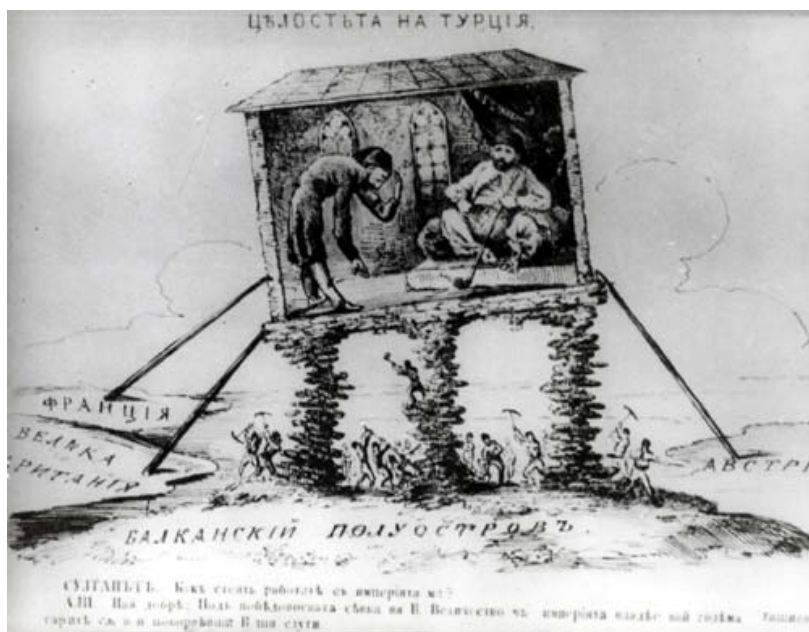

19. Еснафът е:

- А) голям покрит пазар за продажба на занаятчийска продукция
- Б) малък магазин за различни стоки, придружен от работилница
- В) организация на всички търговци в Османската империя
- Г) сдружение на майсторите от един занаят в дадено селище

20. С кое твърдение е свързана карикатурата?

- А) „Източен въпрос“
- Б) спахийска система
- В) режим на капитулациите
- Г) теократична монархия

21. Кой от градовете е в границите на Княжество България преди Съединението от 1885 година?

- А) Русе
- Б) Пловдив
- В) Сливен
- Г) Бургас

22. Коя функция е в правомощията на Великото народно събрание в Княжество България?

- А) одобрява външни заеми
- Б) контролира правителството
- В) избира регенти
- Г) гласува бюджет

23. С кой договор Източна Румелия е обособена като автономна област?

- А) Санстефански от 1878 г.
- Б) Парижки от 1856 г.
- В) Одрински от 1829 г.
- Г) Берлински от 1878 г.

24. За кой български монарх става дума в текста?

„Като разбихме сърбите на Драгоман, Каравелов и аз отидехме от София да видим княза на Драгоман, но там като не ги намерихме, понеже беше потеглил с войските за Цариброд, за там тръгнахме и ние. Като приближихме Цариброд нещо около 1 час видяхме, че има около върховете му сражение. Аз слязох от файтона и взех от един познат чиновник коня му и без да гледам сражението влязох в Цариброд, където намерих и княза...“

Из „Дневник“ на Стефан Стамболов

- А) Борис III
- Б) Фердинанд
- В) Александър I
- Г) Симеон II

25. В кой от периодите е обявена Независимостта на България?

- А) след Кресненско-Разложкото въстание и преди Илинденско-Преображенското въстание
- Б) след Съединението и преди възкачването на Фердинанд на българския престол
- В) след Илинденско-Преображенското въстание и преди Балканските войни
- Г) след Първата Балканската война и преди Първата световна война

26. С кое събитие е свързана карикатурата?

- А) Парижката мирна конференция
- Б) Мюнхенската конференция
- В) Крайовската спогодба
- Г) Нишката спогодба

Текст под карикатурата: „Г-н Вензелос се завръща в родината си“

Текст на цилиндъра: „Версай“

27. Понятието пропаганда означава:

- А) доктрина, обявяваща се против оставянето на територии, населени с една народност, под властта на друга народност
- Б) държавна икономическа политика, която спомага за развитието на националната промишленост
- В) послание, имащо за цел да повлияе върху мнението и поведението на хората в името на някаква кауза
- Г) масово и всеобщо обедняване на народа като последица от експлоатация и безработица

28. В коя държава, в периода между двете световни войни, е ликвидирана парламентарната демокрация?

- А) Франция
- Б) САЩ
- В) Италия
- Г) Великобритания

29. Кой от посочените международни договори НЕ е свързан с процесите на евроинтеграцията?

- А) Варшавският
- Б) Римският
- В) от Маастрихт
- Г) от Лисабон

30. Коя държава НЕ е член на Европейския съюз?

- А) Турция
- Б) Франция
- В) България
- Г) Испания

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО

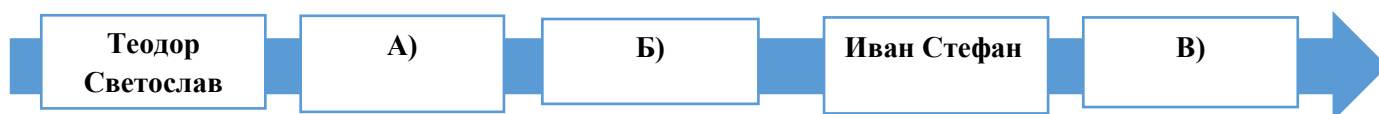
ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ

31 май 2021 г. – Вариант 2

ВТОРИ МОДУЛ (време за работа – 60 минути)

Отговорите на задачите от 31. до 38. вкл. запишете в свитъка за свободните отговори!

31. На линията на времето са представени владетели от Второто българско царство. Срещу буквите в свитъка за свободните отговори запишете съответстващите им имена така, че да бъде спазена хронологическа последователност на тяхното управление.

32. Срещу съответната буква в свитъка за свободните отговори запишете името на историческата личност, която отговаря на описанието.

- А) деспот от първата половина на XIII в., чиито резиденции са Цепина и Мелник
- Б) водач на въстание от началото на XV в., син на цар Иван Срацимир
- В) търновски митрополит, един от водачите на Първото търновско въстание

33. Срещу съответната буква в свитъка за свободни отговори запишете историческата личност и века, свързани с посоченото събитие/факт.

- А) издаване на списание „Любословие“ в гр. Смирна (дн. Измир)
- Б) предвождане на Хвърковатата чета по време на Априлското въстание
- В) написване на историко-мемоарното съчинение „Записки по българските въстания“

34. Срещу съответната буква в свитъка за свободните отговори запишете подходящото понятие/термин (касиране, аргировул, реституция, миниатюра, суспендиране, колективизация), което съответства на даденото определение.

- А) средновековна грамота, снабдена със сребърен печат
- Б) отмяна на изборно решение поради нередности при провеждането му
- В) връщане на частна собственост

35. За всяко от изброените понятия посочете конкретен пример от средновековната българска история.

- А) еретик
- Б) комитопул
- В) кавхан

36. Прочетете внимателно текста и в свитъка за свободни отговори запишете отговорите на поставените въпроси.

- А) Кое събитие е представено в текста?
- Б) Какъв е основният резултат от това събитие?
- В) С кое събитие от българската история е свързано името на Петър Делян?

„/.../ Благословени мои чеда — каза духовникът с треперещ глас. — Преплагият бог се смили над нашето тегло и помена дома и рода на царете български. Неговата пресвета воля е благоволила да възобнови нашето царство и неговата небесна заповед ми е повелила чрез светия великомъченик Димитри да венчая княза Тодора за ваш цар. Бог ще бъде с него и ще възвиши скиптъра на древните български царе. Тодор, Асен и Иван са от царското коляно на блажения наш княз Борил, потомък на Гавраила, правнук Самуилов, последните владетели на българското царство с престолен град Охрид. /.../

Всички погледи се обърнаха към Тодора, който се изчерви, побледня и отново пламна. С приемането на новото име той щеше да продължи и делото на Петър Делян, внука Самуилов, на Петър Бодин, внука на Косара, Самуиловата дъщеря. /.../“

Из „Солунският чудотворец“, Фани Попова-Мутафова

37. Разгледайте схематичния план и отговорете на поставените въпроси.

А) Кой град е представен?

Б) Кои са причините селището да бъде избрано за столица на Българското царство?

В) Във връзка с кое историческо събитие е изградена църквата „Св. 40 мъченици“?

Кой е български владетел по това време?

38. Разгледайте внимателно представената картина и отговорете на поставените въпроси в свитъка за свободни отговори.

А) Кое историческо събитие е представено на картината?

Б) Къде се разиграва действието?

В) През коя година се състои?

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ
31 май 2021 г. – Вариант 2

ТРЕТИ МОДУЛ (време за работа – 120 минути)

В свитъка за свободните отговори напишете в обем до 3 страници отговор на историческия въпрос:

Каква е ролята на Георги Раковски за развитието на организираното националноосвободително движение на българите през Възраждането?

При отговора вземете под внимание следните въпроси:

1. Какви са политическите действия на българите за национално освобождение през първата половина на XIX век и резултатите от тях?
2. Кога, при какви обстоятелства и как Раковски се включва в освободителните борби?
3. Колко плана разработва Раковски и какви идеи формулира във всеки един план за освобождение на България?
4. Какви конкретни действия предприемат Раковски и революционно настроената емиграция за практическо приложение на идеите, заложиени в плановете?
5. Какви са ролята и мястото на Георги Раковски за развитието на българската политическа мисъл през Възраждането?

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ – 31 май 2021 г.

ВАРИАНТ № 2

Задача от 1 до 30.

Ключ с верните отговори

Въпрос №	Верен отговор	Брой точки
1.	Г	1
2.	Г	1
3.	Б	1
4.	Г	1
5.	Г	1
6.	Б	1
7.	А	1
8.	Б	1
9.	Б	1
10.	В	1
11.	Б	1
12.	В	1
13.	А	1
14.	В	1
15.	Б	1
16.	Г	1
17.	В	1
18.	Б	1
19.	Г	1
20.	А	1
21.	А	1
22.	В	1
23.	Г	1
24.	В	1
25.	В	1
26.	А	1
27.	В	1
28.	В	1
29.	А	1
30.	А	1

Задача 31. – 3 точки

- А) цар Георги II Тертер
- Б) цар Михаил III Шишман
- В) цар Иван (Йоан) Александър

Задача 32. – 3 точки

- А) Алексей Слав
- Б) Константин II Асен
- В) Дионисий Рали

Задача 33. – 6 точки

Събитие	Личност	Век
А) издаване на списание „Любословие“ в гр. Смирна (дн. Измир)	Константин Фотинов	XIX
Б) предвождане на Хвърковатата чета по време на Априлското въстание	Георги Бенковски	XIX
В) написване на историко-мемоарното съчинение „Записки по българските въстания“	Захарий Стоянов	XIX

Задача 34. – 3 точки

- А) аргировул
- Б) касиране
- В) реституция

Задача 35. – 6 точки

Примерни отговори

- А) поп Богомил
- Б) Давид, Мойсей, Арон, Самуил (синовете на комит Никола)
- В) Исбул

Възможни са и други отговори

Задача 36. – 5 точки

- А) Въстанието на Асеновци (на Асен и Петър) срещу византийската власт в българските земи
- Б) Възстановяване на българската държава (на българското царство)
- В) Въстание срещу византийската власт в българските земи

Задача 37. – 5 точки

- А) Търново (Търновград)
- Б) Център е на въстанието на Асен и Петър (в него е поставено началото на въстанието на Асеновци); естествено укрепено
- В) победата на българите при Клокотница (победата на българите срещу армията на епирския владетел Теодор Комнин); Иван (Йоан) Асен II

Задача 38. - 4 точки

А) залавянето на Васил Левски

Б) при Къкринското ханче

В) 1872 година

ВТОРА ЧАСТ – 35 точки

Отговор на исторически въпрос:

Каква е ролята на Георги Раковски за развитието на организираното националноосвободително движение на българите през Възраждането?

При отговора вземете под внимание следните въпроси:

1. Какви са политическите действия на българите за национално освобождение през първата половина на XIX век и резултатите от тях? – 7 точки
2. Кога, при какви обстоятелства и как Раковски се включва в освободителните борби? – 6 точки
3. Колко плана изработва Раковски и какви идеи формулира във всеки един план за освобождение на България? – 9 точки
4. Какви конкретни действия предприемат Раковски и революционно настроената емиграция за практическо приложение на идеите, заложиени в плановете? – 6 точки
5. Какви са ролята и мястото на Георги Раковски за развитието на българската политическа мисъл през Възраждането? – 7 точки

35 точки се получават за пълен отговор, който включва:

- Определяне и изясняване на ключовите понятия в заглавието;
- Отговори на петте съпътстващи въпроса;
- Правилен подбор на основните факти;
- Анализ и обобщения на основата на аргументирани твърдения и верни факти;
- Висока езикова и правописна култура.